

Ticari Davalar Rehberi: Şirketler İçin Hukuki Süreç ve Hak Arama Yolları

Ticari Dava Nedir?

Ticari dava, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve diğer ilgili mevzuatlarda düzenlenen, tacirler arasındaki veya ticari işletmelerle ilgili olan hukuki uyuşmazlıkların çözümünü amaçlayan dava türüdür. Bu davalar, ticari hayatın dinamik ve özel yapısı gereği genel hukuk davalarından farklı usul ve kurallara tabi olabilir.

Hangi Davalar Ticari Dava Sayılır?

Bir davanın ticari dava olarak kabul edilmesi için iki temel ölçüt bulunur: Mutlak ticari davalar ve nispi ticari davalar.

1. Mutlak Ticari Davalar

Tarafların tacir olup olmadığına veya işin bir ticari işletmeyle ilgili olup olmadığına bakılmaksızın, doğrudan Türk Ticaret Kanunu'nda sayıldığı için ticari nitelikte kabul edilen davalarlardır. TTK madde 4'te belirtilen başlıca mutlak ticari davalar şunlardır:

- Çek, bono, poliçe gibi kambiyo senetlerinden doğan davalar.
- Taşıma işlerinden (navlun sözleşmesi vb.) kaynaklanan davalar.
- Fikri mülkiyet hukukuna ilişkin ticari nitelikteki davalar (marka, patent, tasarım vb.).
- Banka, finans ve sigorta hukukundan doğan uyuşmazlıklar.
- Rekabet yasağından kaynaklanan davalar.
- Kooperatifler Kanunu'nda düzenlenen hususlardan doğan davalar.

2. Nispi Ticari Davalar

Her iki tarafın da tacir olduğu ve uyuşmazlığın tarafların ticari işletmesiyle ilgili olduğu davalarlardır. Bu tür davaların ticari sayılabilmesi için şu iki şartın birlikte gerçekleşmesi gerekir:

- Her iki taraf da tacir olmalıdır.
- Uyuşmazlık konusu, her iki tarafın da ticari işletmesini ilgilendirmelidir.

Örnek olarak, iki şirketin arasındaki mal alım-satım sözleşmesinden kaynaklanan alacak davası, bir kira sözleşmesi (taraflar tacirse) veya bir hizmet sözleşmesinden doğan uyuşmazlıklar nispi ticari davalarlardır.

Ticari Davalarda Görevli Mahkeme ve Zorunlu Arabuluculuk

Görevli Mahkeme

Ticari davalarda görevli mahkeme **Asliye Ticaret Mahkemeleridir**. Bir yerde Asliye Ticaret Mahkemesi bulunmuyorsa, o yerdeki **Asliye Hukuk Mahkemesi** bu davalara 'Asliye Ticaret Mahkemesi' sıfatıyla bakar.

Dava Şartı Olarak Zorunlu Arabuluculuk

Konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat taleplerini içeren ticari davalarda, dava açmadan önce arabulucuya başvurmak **zorunludur**. Arabuluculuk sürecinde anlaşma sağlanamazsa ve bu durumu belgeleyen 'anlaşamama son tutanağı' alınmazsa, açılan dava mahkeme tarafından 'dava şartı yokluğu' nedeniyle usulden reddedilir. Bu nedenle, ticari alacaklar için dava açmadan önce bu yasal zorunluluğun yerine getirilmesi kritik öneme sahiptir.

Ticari Dava Süreci Nasıl İşler?

- Arabuluculuk Başvurusu:** Zorunlu olduğu durumlarda ilk adım arabuluculuk sürecini başlatmaktır.
- Dava Dilekçesinin Hazırlanması:** Uyuşmazlık çözülemezse, iddiaları, delilleri ve talepleri içeren dava dilekçesi hazırlanır.
- Davanın Açılması:** Harç ve giderler ödenerek yetkili ve görevli mahkemede dava açılır.
- Dilekçeler Teatisi:** Davalı taraf cevap dilekçesini sunar. Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçelerini sunabilirler.
- Ön İnceleme:** Mahkeme, dava şartlarını ve ilk itirazları inceler, tarafların anlaştığı ve anlaşamadığı hususları tespit eder ve tahkikat aşamasına hazırlık yapar.
- Tahkikat:** Delillerin toplandığı (tanık dinlenmesi, bilirkişi raporu alınması, ticari defterlerin incelenmesi vb.) aşamadır.
- Sözlü Yargılama ve Hüküm:** Tahkikat bittikten sonra mahkeme, tarafların son beyanlarını alır ve davayı karara bağlar.
- Kanun Yolları:** Verilen karara karşı memnun olmayan taraf, süresi içinde İstinaf (Bölge Adliye Mahkemesi) ve Temyiz (Yargıtay) yollarına başvurabilir.

Örnek Dilekçe Taslağı

İSTANBUL (...) ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

DAVACI : [Ad Soyad/Unvan], [TCKN/Vergi No], [Adres]

VEKİLİ : Av. [Ad Soyad], [Adres], [Telefon]

DAVALI : [Ad Soyad/Unvan], [TCKN/Vergi No], [Adres]

KONU : Fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak kaydıyla, şimdilik ... TL alacağın, fatura tarihinden itibaren işleyecek ticari avans faizi ile birlikte davalıdan tahsili talepli dava dilekçesidir.

HARCA ESAS DEĞER : ... TL (Şimdilik)

AÇIKLAMALAR

- Müvekkil şirket ile davalı şirket arasında .../.../... tarihinde akdedilen ticari satım sözleşmesi uyarınca, davalı şirkete ... niteliğinde mallar satılmış ve teslim edilmiştir. (EK-1: Sözleşme Örneği)
- Yapılan satış karşılığında ... tarih ve ... seri numaralı, ... TL bedelli fatura düzenlenerek davalıya usulüne uygun olarak tebliğ edilmiştir. (EK-2: Fatura Sureti)

3. Davalı, fatura bedelini vadesi gelmesine rağmen bugüne kadar ödememiştir. Kendisine yapılan sözlü ve yazılı ihtarlar rağmen herhangi bir ödeme gerçekleştirilmemiştir. (EK-3: İhtarname)
4. Dava açmadan önce, 7036 sayılı Kanun gereğince zorunlu arabuluculuk yoluna başvurulmuş, ancak yapılan görüşmeler sonucunda anlaşma sağlanamamıştır. Bu duruma ilişkin ... tarihli arabuluculuk son tutanağı ekte sunulmuştur. (EK-4: Arabuluculuk Anlaşamama Tutanağı)
5. Yukarıda açıklanan nedenlerle, müvekkilin ödenmeyen alacağının ticari faizi ile birlikte tahsili amacıyla işbu davanın açılması zorunluluğu doğmuştur.

HUKUKİ NEDENLER

6102 S. TTK, 6098 S. TBK, 6100 S. HMK ve ilgili sair mevzuat.

HUKUKİ DELİLLER

Ticari satım sözleşmesi, fatura, sevk irsaliyeleri, davalı şirketin ticari defterleri, banka kayıtları, arabuluculuk son tutanağı, tanık, bilirkişi incelemesi ve her türlü yasal delil.

SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle, fazlaya ilişkin her türlü talep ve dava hakkımız saklı kalmak kaydıyla;

1. Şimdilik ... TL alacağın fatura tarihinden itibaren işleyecek ticari avans faizi ile birlikte davalıdan tahsiline,
2. Yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz. .../.../2024

Davacı Vekili
Av. [Ad Soyad]
(e-imzalıdır)